

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTOR

Inspektör

Erika Ullvin

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ-
OCH HÄLSOSKYDDSNÄMND
2025-09-17

Yttrande över lågflödesmuddring Vallentunasjön

Förslag till beslut

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd beslutar att anta Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors synpunkter över muddring av Vallentunasjön.

Sammanfattning

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har fått remiss för yttrande över lågflödesmuddring i Vallentunasjön. Täby och Vallentuna kommuner vill utföra muddring som en del i arbetet med att förbättra sjöns vattenkvalitet. Syftet är att få bort näring genom att ta upp bottensediment som är rikt på näringsämnen.

Kommunernas bedömning är att muddring kommer att behöva ske årligen under flera år. Muddring föreslås kunna ske löpande under perioden 1 april – 30 november.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har granskat samrådsförslaget och har inga invändningar mot planerad lågflödesmuddring.

Motivering

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har granskat samrådsförslaget och har inga invändningar mot att tillstånd ges till muddring med syfte att förbättra sjöns vattenkvalitet. Fördelarna med att ta bort näringsrikt bottensediment är att minska övergödning och grumlig och få ett klarare vatten. Ett klarare vatten ger ett större siktdjup med mer undervattensvegetation. Ett klarare vatten är även välkommet för bad, fiske och rekreation.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har bedömt att åtgärderna, även om de berör förhållandevis stora bottenområden inte kommer att ge en långsiktig negativ påverkan av livsvillkoren för djur eller växtarter.

De negativa effekterna av muddringen är lokala och tillfälliga. Den befintliga bottenytan tas bort och organismer som lever på eller i närheten av botten skadas. Men om ingreppet görs hänsynsfullt kan ekosystemet återhämta sig relativt snabbt. Lågflödesmuddring är en skonsam metod.

På land består de negativa effekterna visuellt av den landbaserad anläggningen samt av transporter. Möjliga effekter beroende på lokalisering kan vara körskador i mark eller spill av kemikalier. När muddring pågår påverkas friluftsliv och båtliv negativt men i begränsad omfattning. Anläggningen på land ger inte upphov till störande buller eller obehaglig lukt.

Den planerade verksamheten antas inte medföra betydande miljöpåverkan enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966). Södra Roslagen miljö- och hälsoskyddskontor gör bedömningen att en liten miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 47 § miljöbalken är tillräcklig.

Utförandetid

För att minimera störningen bör grumlande arbeten ske under en sammanhängande tidsperiod.

Enligt samrådsunderlag föreslås muddringen ske löpande under perioden 1 april – 30 november under flera år.

Normalt undviks arbeten i vattenområde under perioden april till september då grumling med suspenderat finkorniga material kan ha en negativ effekt på djurlivet.

Risken för negativ påverkan bedöms vara låg då lågflödesmuddring är en skonsam metod som orsakar mindre grumling. Muddringen ska utföras på sjöns djupare delar som på grund av övergödning har ett lågt siktdjup och syrefattig miljö med ett begränsat växt- och djurliv.

Verksamhetsutövaren har även ansvar för att kontrollera eventuella kringverksamheter, exempelvis hanteringen av oljor och kemikalier.

Ärendet

Täby och Vallentuna kommuner avser att ansöka tillstånd för upprepad muddring och omhändertagande av muddermassor hos mark- och miljödomstolen enligt 11 kap miljöbalken (muddring) samt tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (omhändertagandet av muddermassor). Innan ansökan kan lämnas in ska kommunerna genomföra undersökningssamråd med Länsstyrelsen och övriga särskilt berörda intressenter enligt 6 kap. § 24 miljöbalken, för att samla kunskap om sådant som har betydelse för tillståndsprövningen.

Tid för remissvar har förlängts till 26 september 2025.

Lokalisering

Täby och Vallentuna kommuner avser att genomföra upprepad lågflödesmuddring i ett stort område i Vallentunasjön. Muddring planeras ske i merparten av det djupare mittenpartiet.

Anläggningen på land ska möjliggöra hämtning av massor och återföra vatten (rejektvatten) till sjön. Utrustningen på land består i princip av strömförsörjning, pump och avvattningsteknik. Den landbaserade anläggningen för avvattning tar i anspråk en yta av 20-50*50-100 m.

Vallentuna och Täby kommuner har identifierat potentiella platser för verksamhetens landbaserade anläggning. Valda platser behöver preciseras i planeringen och lämpliga skyddsåtgärder tas fram med hänsyn till platsspecifika förhållanden. Som Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor tolkar underlag för samråd kan lokalisering komma att skifta under muddringsarbetets gång. Avgörande för lokaliseringen är räckvidd för effektiv muddring, samt möjligheter till förankring och transporter. Det krävs att det finns hårdgjorda vägar med vändplatser och uppställningsplatser med tillräckligt utrymme för ett tungt fordon.

I Täby har två platser angivits som möjlig uppställningsplats för den landbaserad anläggningen, båda inom fastigheten Täby Fittja 2:1, Camp Nygård och Fittja gård. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har granskat förutsättningarna på platserna och gör bedömningen att båda är lämpliga. Markförhållanden består enligt SGU av berg, tunna jordlager samt morän vilket ger en hållfasthet mot körsador. Morän är lämpligt infiltrationsmaterial för spridning av rejektvatten. Platserna har inte fornlämningar eller andra

kulturhistoriskt intressanta lämningar. Platserna för den landbaserade avvattningen har låga naturvärden.

Strandskydd

De uppställningsplatser i Täby som utpekats i samrådsunderlaget, båda inom fastigheten Täby Fittja 2:1 ligger inom utökat strandskydd 300 m.

Strandskyddet omfattar både landområdet och vattenområdet med dess undervattensmiljö. Muddringsarbetet ska riktas mot de djupare delarna av sjön där näringsrika sediment har ackumulerats.

Enligt samrådsunderlaget ska utrustningen stängslas in eller förvaras i containrar. Det ska vara möjligt att beträda området och att ta sig längs stranden utan att hindras av utrustningen. Verksamheten bedöms därmed inte strida mot strandskyddets syften.

Bakgrund

Vallentunasjön är kraftigt övergödd. Sjöns övergödningsproblem beror till stor del på historiska utsläpp. Fram till senare delen av 1950-talet fanns endast ett enkelt reningssystem och avloppsvatten gick mestadels orenat ut i sjön.

Lågflödesmuddring har genomförts vid tre tillfällen i Vallentunasjön. Försöken skedde i alltför liten omfattning och kort tid för att ge mätbara effekter på sjöns vattenkvalitet. Tidigare genomförd lågflödesmuddring har visat att verksamheten inte ger upphov till störande buller eller obehaglig lukt när sedimenten avvattnas på land.

Föroreningar i sedimenten

Risken för spridning av föroreningar i vattenmassan bedöms vara låg då lågflödesmuddring inte orsakar nämnvärd grumling. Provtagning av sediment ska ske löpande och ingå i kontrollprogrammet.

Inspektör
Erika Ullvin

Bilagor

- Samrådsunderlag. Vattenvård: Lågflödesmuddring av näringsrika sediment i Vallentunasjön 2025-06-12 KS 2023.123 SBN 2025/212-40

Expedieras

- kommun@vallentuna.se, ange diarienummer KS 2023.123
- Ann Wahlström Vattenstrateg Vallentuna kommun
/ann.wahlstrom@vallentuna.se